

Motion till riksdagen

1989/90:Ub685

av Ulla Orring (fp)

Kemilinje i Skellefteå

Förutsättningar för regional utveckling hänger intimt samman med satsningar på forskning och utbildning. Insatser på utbildningsområdet leder till högre kompetens och utgör en stark motor för näringslivets utveckling.

Om stagnerande regioner kan tillföras nytt kapital genom att utbildningsnivån inom regionen förstärks, bidrar detta till allmän utveckling inom många samhällssektorer. En prioritering av resurser för högre utbildning blir därför väl motiverad ur ett regionalpolitiskt perspektiv.

Finansiering av insatserna måste ske antingen från konventionella regionalpolitiska stödfomer eller genom nytillskott. Men insatserna får inte fördröjas om målsättningen skall vara regional balans.

Enligt min uppfattning är det nu viktigt att förstärka utbildningen inom kemilinjén i Skellefteå inte minst av ovan anförda skäl. Riktlinjerna för en långsiktig satsning för kemisektorn bör ses mot bakgrund av den uppbyggnad av träteknikcentrum som redan finns i Skellefteå och som nu bör kompletteras med en kemilinje i samarbete med högskolan i Luleå.

Skeria – Skellefteås kombinerade utbildnings- och utvecklingscentrum med landets enda kompletta trätekniska högskoleutbildning på civilingenjörsnivå under högskolan i Luleå – måste vidareutvecklas.

Träteknikcentrums verksamhet har gagnat den norrländska träförädlingsindustrin och utgör genom sin placering i skogslandet i norr en strategisk knutpunkt för högre utbildning inom träteknik där kemilinjén även hör hemma. Nuvarande verksamhet inom träteknik är främst inriktad mot träproduktionssteknik med tre delområden

- a. trätorkning med inriktning mot trämaterialtekniska undersökningar samt mikrovågstorkning.
- b. skärande träbearbetning med inriktning mot studier av spånbildningsprocess och kraftförhållanden vid skärepparna.
- c. optimalt råvaruutnyttjande där alternativa sågmetoder och automatisk virkessortering med bildanalys studeras.

Internationellt sett syns det hetaste forskningsområdet förmodligen vara studier och utveckling av s.k. träkompositer. Framför allt studeras hur trä samverkar med andra material och då framför allt olika typer av plaster där kemikunskap ingår.

Vad som talar för kemiutbildningen i Skellefteå är följande

- En tydlig kemiprofil finns bland Skellefteåregionens företag; Boliden, Skoga m.fl.
- Skellefteå har en lång tradition inom kemiutbildning på gymnasienivå.
- För industrins utveckling och rekrytering av arbetskraft är en komplett ingenjörsutbildning i Skellefteå väsentlig.
- Utbildning och forskning inom träområdet är material- och därmed kemianknuten. Globalt sett består träforskning av 75 % kemi.
- Internationellt sett är materialteknik ett prioriterat område. I nationella materialtekniska forskningsinstrument finns trä som ett nämnt material. Egenskapsförbättringar är ett nyckelord, vilket innebär kemianknuten forskning.
- Trä är ett polymermaterial med bl.a viscoelastiska egenskaper. För förståelse av detta är kemikunskaper viktiga. Detsamma gäller för limning, ytbehandling, impregnering och dimensionsstabilisering.
- Behovet av kemikompetens för fortsatt utveckling inom träforskning är stort och rekryteringssvårigheter till lärartjänster föreligger inte.

All högskoleutbildning måste vila på vetenskaplig grund. För att utveckla träforskning i Skellefteå föreligger behov av kemikompetens och en långsiktig uppbyggnad och lokalisering av kemilinjen blir därmed betydelsefull för forskning och utveckling för den trätekniska högskoleutbildningen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en högskoleutbildning i kemi i Skellefteå.

Stockholm den 24 januari 1990

Ulla Orring (fp)